MINISTERUL MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

МИНИСТЕРСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albişoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@am.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA OCTOMBRIE ANUL 2022

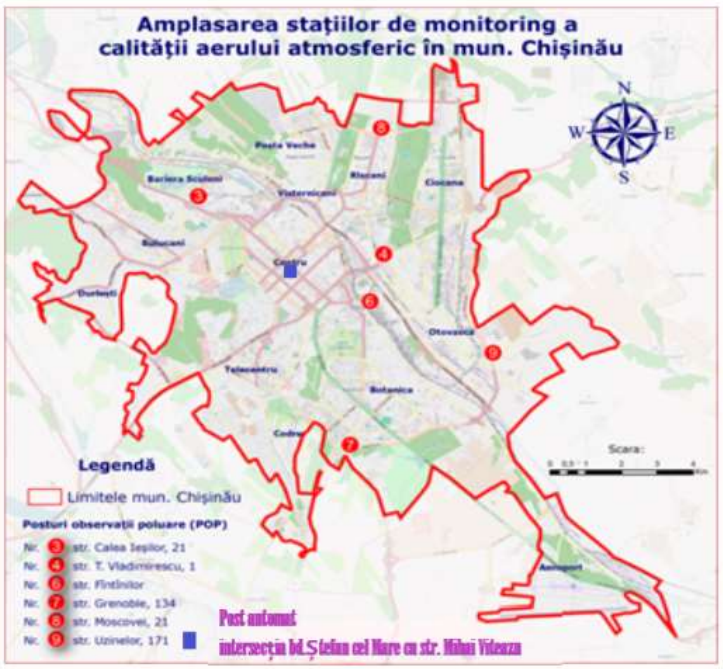
Laboratorul de Referinţă de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafaţă, aer, sol și radioactivitatea mediului pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informaţia referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform *schemei de difuzare* întocmite pentru anul 2022 către autorităţile statului și instituţiile abilitate cu funcţii de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.am.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influenţa condiţiilor meteorologice

În luna octombrie, anul 2022 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) şi nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA (Concentraţia Maximă Admisibilă):

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna octombrie, 2022

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoa-rea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	*0,15*	1	1,1	07.10	-	*0,5*	4	1,8
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	20	1,5	01.10	1,2	*0,085*	22	1,4
Monoxid de azot (NO)	*0,06*	14	2,1	28.10	-	*0,40*	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	*0,003*	8	1,7	06.10	-	*0,01*	1	1,1
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	8	2,6	18.10	-	*0,035*	-	-
Indicele complex (8) al poluării – 5,14								

Staţia automată de tip trafic

În mun. Chișinău, în *intersecția bd. Ștefan cel Mare și Sfânt* cu *str. Mihai Viteazul* a fost instalată prima *stație automată* de monitorizare a calității aerului *în regim online* din Republica Moldova, donată prin intermediul GIZ, de către Guvernul German. Stația monitorizează calitatea aerului influențată de emisiile provenite de la traficul auto și este prima stație de monitorizare a calității aerului din Moldova care îndeplinește cerințele UE.

În cadrul stației pe parcursul lunii octombrie au fost monitorizați următorii parametri: *particulele în suspensie (praf) - PM10, dioxidul de sulf, ozonul, monoxidul de carbon și dioxidul de azot.*

Calitatea aerului atmosferic monitorizat la staţia automată de tip trafic în luna octombrie, 2022

Poluantul monitorizat	Cea mai mare valoare zilnică şi data înregistrării		Numărul de zile cu depăşiri ale valorilor limită	*Valoarea limită**	
Particule în suspensie (PM10) (***media***/24 ore), µg/m^3	56,98	28.10	5	24 ore	50
				1 an calendaristic	40
Dioxid de sulf (SO_2) (***media***/24 ore), µg/m^3	1,53	22.10	-	1 oră	350
				24 ore	125
Ozon (O_3) (***maxima zilnică*** dintre mediile pe fiecare 8 ore), µg/m^3	77,66	02.10	-	Valoarea maximă zilnică a mediei pe fiecare 8 ore	120
Monoxid de carbon (CO) (***maxima zilnică*** dintre mediile pe fiecare 8 ore), mg/m^3	1,74	29.10	-	Valoarea maximă zilnică a mediei pe fiecare 8 ore	10
Dioxid de azot (NO_2) (***medie***/1 oră), µg/m^3	149,5	17.10	-	1 oră	200
				1 an calendaristic	40

**valorile limită sunt stabilite conform Directivei 2008/50/CE, privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa.*

Municipiul Bălți.

Investigații asupra calității aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfați solubili, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staționare de observații - *nr. 1* din *str. Ștefan cel Mare,140* și *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

În rezultatul investigațiilor de laborator s-au constatat următoarele depășiri ale CMA:

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna octombrie, 2022

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	*0,15*	9	1,4	06.10	1,3	*0,5*	-	-
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	26	2,1	06.10	1,5	*0,085*	21	1,8
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	16	1,6	05.10	1,3	*0,035*	-	-
Indicele complex (6) al poluării – 6,0								

Pe parcursul lunii octombrie, conform estimării stării climatice s-a constatat, că *factorii meteorologici* (vîntul slab, influența sectorului cald, ceața şi prezența inversiunii termice de la sol), timp de 12 zile în mun. Chișinău și 21 zile în mun. Bălți au dus, îndeosebi în prima și a doua decadă a lunii preponderent de la sursele joase, la *acumularea* poluanților în aer. De asemenea și ceața atestată în orașele monitorizate timp de 3 zile a contribuit la înrăutățirea situației ecologice.

Cele mai înalte valori ale *concentrației medii zilnice* a înregistrat *aldehida formică* în mun. Chișinău pe data de 18 octombrie și *dioxidul de azot* pe data de 6 octombrie în mun. Bălți.

Evaluarea lunară denotă că poluarea aerului atmosferic s-a manifestat la un nivel ***sporit*** în mun. Chișinău și ***înalt*** în mun. Bălți. Cea mai mare frecvență a depășirilor CMAmm *privind separat nocivele* s-a constatat în mun. Chișinău pentru *suspensiile solide*, *dioxidul de azot* și *fenolul* la postul de observații nr. 4, iar în mun. Bălți - *dioxidul de azot* la postul nr.1.

În luna octombrie, comparativ cu luna septembrie, nivelul poluării aerului *s-a micşorat* în mun. Chișinău și *s-a majorat* în mun. Bălți.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvență a *condițiilor meteorologice nefavorabile* pentru dispersia poluanților din aerul atmosferic pe teritoriul țării este posibilă în a *doua* și a *treia decadă* a lunii *noiembrie*.

Nivelul radioactivităţii mediului

În luna octombrie pe teritoriul republicii s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama* în *regim manual* de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00} la 7 staţii (Soroca, Făleşti, Cornești, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat,). De asemenea la 5 staţii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Cahul, Ştefan Vodă) s-au efectuat observaţii asupra parametrului dat şi în *regim continuu*, cu detectoarele MIRA.

Detector de tip MIRA

Conform datelor colectate la Punctele de monitoring radiologic amplasate la staţii meteorologice de pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei - gama* au variat:

• ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 0,11 µSv/h* (st. Briceni, Bălţi,), maxima 0,19 µSv/h (st. Bălți);

• ***în Centru*** (staţiile Cornești, Bravicea, Bălţata, Chişinău) în limitele: minima 0,09 µSv/h (st. Bălţata), maxima 0,17µSv/h (st.Bravicea);

la Sud (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Comrat, Cahul) în limitele: minima 0,11 µSv/h (st. Leova, Cahul), maxima 0,15 µSv/h (st. Cahul).

La staţia meteorologică Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 0,10 – 0,17 µSv/h.

Notă: Limita de avertizare – 0,25 µSv/h (microSievert/h) în conformitate** cu normele fundamentale nr. 06.5.3.3.4 din 27.02.2001 de radioprotecţie. Cerinţe şi reguli igienice NFRP - 2000 (Normele Fundamentale de Radioprotecţie) stabilite de **Ministerul Sănătăţii.

Pentru determinarea *radionuclizilor telurici* şi *tehnogeni* în componentele mediului s-au analizat probele de aerosoli atmosferici, depuneri atmosferice, cît şi probele de sol necultivat colectate de pe teritoriul republicii, concentraţiile radionuclizilor tehnogeni atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii octombrie a anului 2022 monitorizarea hidrochimică a apei s-a exercitat în 20 probe colectate din secţiunile de control a 5 rîuri şi 4 lacuri de acumulare:

r. Nistru - s. Naslavcea, s. Sănătăuca (aval de or. Camenca), s. Olăneşti;

r. Răut - or. Floreşti amonte, mun. Bălţi amonte, mun. Bălţi aval, or. Orhei amonte, or. Orhei aval, s. Ustia;

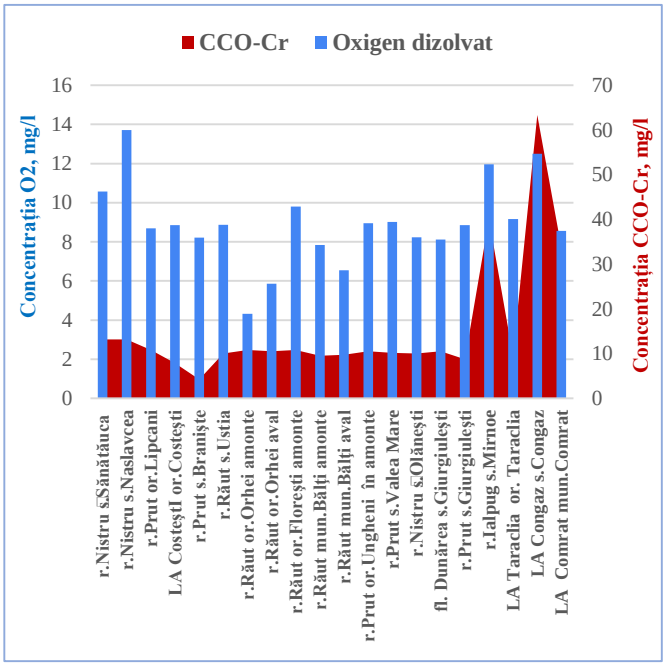
fl. Dunărea - s. Giurgiuleşti;

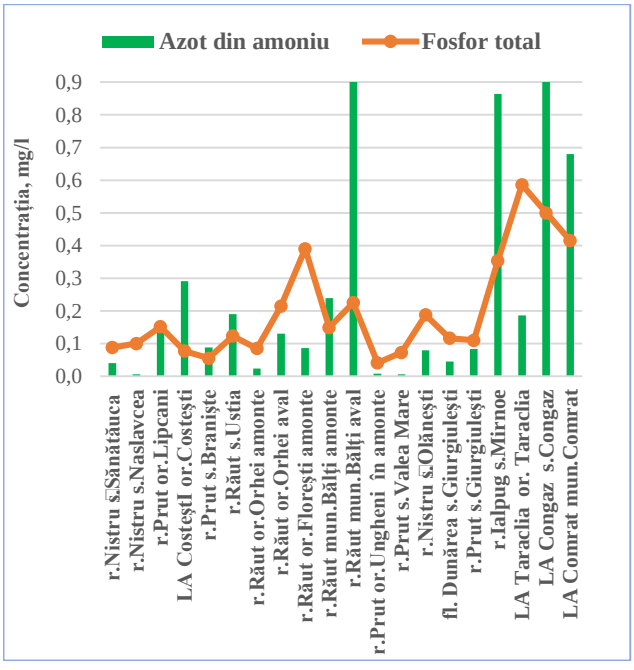
r. Prut - or. Lipcani, or. Costeşti (***LA Costeşti***), s. Braniştе, or. Ungheni amonte, s. Valea Mare, s. Giurgiuleşti;

r. Ialpug - mun. Comrat (***LA Comrat***), s. Congaz (***LA Congaz***), or. Taraclia (***LA Taraclia***), s. Mirnoe

În cadrul Laboratorului pentru Calitatea Apei s-au efectuat analize pentru determinarea a 23 indicatori fizico-chimici: regimului de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc.

Ca rezultat al investigaţiilor de laborator efectuate pe parcursul lunii octombrie s-a constatat, că un nivel mai redus al calităţii apei s-a înregistrat în r. Răut datorită conţinutului insuficient de *oxigen dizolvat* (4,3-6,6 mgO/l) şi un conţinut mai ridicat pentru *azot de amoniu, fosforul mineral* în secţiunile amonte şi aval de or. Orhei, aval de mun. Bălţi şi amonte de or. Floreşti. Apa r. Ialpug, s. Mirnoe a înregistrat concentraţii mai înalte pentru *CCO_{Cr}, azot de amoniu* şi *fosfor,* iar în *lacurile de acumulare* o concentraţie mai mare s-a semnalat în: Congaz - pentru *CCO_{Cr}, CBO_5, azot de amoniu* şi *fosfor*; Taraclia - pentru *fosfor*; Comrat - pentru *CCO_{Cr}, azot de nitrat* şi *fosfor*.

Calitatea solului

Pe parcursul lunii octombrie, anul 2022 Laboratorul pentru Calitatea Solului şi-a continuat activitatea axată pe problemele monitorizării **calității sedimentelor** din r. Prut, inclusiv lacul de acumulare Costești, secțiunea or. Costești, conform programului de activitate aprobat pentru anul 2022.

Au fost colectate probe de sedimente și efectuate analize de determinare a ***azotului*** și ***fosforului total*** precum și a formelor totale ale ***metalelor grele***.

Analizînd datele obținute ce țin de calitatea sedimentelor constatăm că:

- *azotul total* variază de la 174 mg N/kg în r. Prut secțiunea or. Ungheni pînă la 1141 mgN/kg în secțiunea s. Giurgiulești;
- conţinutul de *fosfor total* variază de la 168 mg P_2O_5/kg în r. Prut secțiunea s. Branişte pînă la 1498 mgP_2O_5/kg în secțiunea s. Giurgiulești;
- *cupru total* de la 3,52 mg/kg în r. Prut secțiunea s. Branişte pînă la 51,5 mg/kg în secțiunea s. Giurgiulești;
- *nichel total* de la 16,81 mg/kg în lacul de acumulare Costeşti, secțiunea or. Costești pînă la 68,15 mg/kg r. Prut secțiunea s. Giurgiulești;
- *zinc total* de la 27,21 mg/kg în r. Prut secțiunea s. Branişte pînă la 207,45 mg/kg în secțiunea or. Ungheni;
- *plumb total* de la 0,24 mg/kg în r. Prut secțiunea or. Lipcani pînă la 48,48 mg/kg în secțiunea s. Giurgiulești. În secțiunile r. Prut s. Branişte, or. Ungheni și s. Valea-Mare conținutul de plumb a fost mai mic de limita de detecție;
- *mangan total* de la 132,2 mg/kg în r. Prut secțiunea or. Ungheni pînă la 592,5 mg/kg în secțiunea s. Giurgiulești.